Inseráty
službu hledajících souvěrců
uveřejňuji se zdarma.
(Viz poslední stránku.)

Redakce, nakladatelství
a expedice v Hořovicích,
Čechy. Poštovní, telegrafní,
telefonní a nádražní stanice
Hořovice.

Revue

israel. náboženských obcí v Čechách.

(List hájící zájmy náboženských obcí.)

Inseráty
službu hledajících souvěrců
uveřejňuji se zdarma.
(Viz poslední stránku.)

Vychází jednou za měsíc.

K dotazům a návrhům
k dalšímu dodání
jest třeba připojiti poštovné
ve známkách.

Adresa pro telegramy: Revue Hořovice. | Při otištění žádá se o udání pramene. | Náboženské obce, předplácejte na Revui!

Čís. 3. Říjen 1903. | Předplatné pro Rakousko-Uhersko K 6·— ročně, pro cizinu Mk 6·—. | Ročník I.

Naše snaha

jest náboženské israel. obce na venkově ku společné práci ve prospěch všech souvěrců povzbuditi. Kdo má nám k tomu nápomocen býti?

Především páni starostové náboženských israel. obcí, páni rabíni a učitelé náboženství.

By mír mezi všemi docílen byl, jest zapotřebí tu a tam malého boje.

Možná, že někdy některá náboženská obec, jindy opět některý pan rabín těžce ponese, když uveřejnění některého případu ku odstranění stávajících chyb potřebno bude. My budeme však hleděti súčastněným kruhům co možná vstříc přijíti a doufáme, že se nám tím způsobem podaří stávající chyby v náboženských obcích království Českého, jakož i rozepře, ve prospěch židovstva zmírniti.

Židovský národní fond.

J. Kremenetzky. (Přeložil tech. Oplatka.)

Již na prvním sionistickém kongressu v Basileji v r. 1897 podal heidelberský universitní profesor dr. Heřman Schapira návrh na založení židovského národního fondu. Ve svém krátkém pojednání k tomuto návrhu vytknul jako důležitější bod: mimo jiných fondů musí býti zřízen také fond territoriální. Fond ten nesmí býti nikdy vyčerpán.

Na 4. kongressu (1900) bylo v principu usneseno založení fondu národního. Práce pro fond měly však začíti teprvé po zahájení činnosti Jewish Colonial Trustu (žid. koloniální banky). Židovská koloniální banka, skutečně lidová banka (počet jejích akcionářů obnáší 130.000 a nebyl tedy ještě od žádné jiné banky dosažen) zahájila práce své 1. ledna 1902. Již v prvním roce byl board s to navrhnouti schůzi asi 2% dividendu.

Návrh ten můžeme teprve tehdy oceniti, když pomyslíme, že žid. kolonialní banka může uzavírati obchody jen s největší opatrností a když víme, že každý spekulativní obchod jest jí bezpodmínečně zakázán. Teprve když tato banka, která má nyní 8,000.000 franků jmění, které má ponenáhlu býti doplněno 2 miliony liber šterlingů, stala se činnosti schopna, bylo možno přikročiti k uskutečnění národního fondu.

Na V. sionistickém kongressu předložilo vrchní sionistické vedení, výkonný výbor, provisorní plán k založení národního fondu. Účel fondu byl takto určen: Židovský národní fond bude nedotknutelné jmění národa židovského, kterého může býti užito tehdy, až dosáhne od kongressu určené výše (as 200.000 liber šterlingů) a to výhradně ku koupi půdy v Palestině a Syrii. Upotřebení fondu má se státi tak, že polovina jmenovaného obnosu vynaloží se k nákupu půdy a druhá polovina se zúrokuje. Dále může (ale nemusí) býti zužitkována polovina ročně sebraných peněz národního fondu k nákupu země, kdežto druhá polovina a úroky zůstanou nedotknuty do té doby, kdy bude možná kolonisace ve velkém. V žádném případě, také ne v posledně jmenovaném nesmí být národní fond úplně vyčerpán. Obnos nejméně 100.000 liber šterlingů musí vždy zůstati, aby fond stále rostl.

Účel židovského národního fondu jest tedy nákup země. Koupě země pro celý židovský národ, t. j. půda koupená za peníze nár. fondu přejde v majetek všech, nebo jinými slovy: národním fondem zřídí si časem národ židovský vlastní silou domovinu, kterou tak nutně potřebuje. Tím, že svými volenými zástupci, kongressem, kontroluje správu fondu a vždy jest informován o upotřebení jeho, bude moci uplatniti svá přání a žádosti při nákupu resp. rozdělování půdy.

Mnohým židům, zvláště těm, kteří se poněkud odcizili od svého národa, bude se zdáti romantickým, ne-li zbytečným, střádati peníze pro doby, kterých se snad ani nedočkáme. Zbytečné také proto, že myslí, že potomci jejich budou míti se židovstvem ještě méně co dělat než oni. Račte dovolit proto několik úvah, které se zabývají poměry židů vůbec a návrhy, které byly učiněny ku zlepšení těchto poměrů z různých stran zvláště.

Poměry židovstva jsou nejen v zemích, kde potlačování jich se děje otevřeně a nemilosrdně, nýbrž všude nadmíru smutné, nečestné a v nejvyšším stupni nebezpečné. Ještě jsou v příliš živé paměti násilnosti, které se

FEUILLETON.

Jak jsem se stal sionistou.

(Napsal něm. L. Salomon. Přeložil tech. Oplatka.)

Několik dní před počátkem kongressu přišel jsem do Basileje. První mojí prací bylo, jíti do městského domu. Podivný obraz. Všude židé! Židé, kteří touží po velkém ideálu, kteří asi povstali z pokolení dávno zpráchnivělých, z oněch pokolení, jež ještě vypravovala o boření chrámu. Cítil jsem zvláštní náladu! Kmen, který pronásledován a štván byl 1900 let pro víru a původ svůj, spolčil se zde jako židovský *národ*, nikoli aby si zlepšil a upevnil své postavení u národů, mezi nimiž žije, nýbrž jen proto, aby dokázal svoji věrnost Palestině, zemi svých otců, a aby se poradil, jak by mohl v posvěcenou zemi se opět navrátiti.

Bylo tam mnoho chudých židů, kteří po dvě léta — od posledního kongressu — strádali a od úst si ušetřili, aby mohli podniknouti dalekou cestu do Basileje. Čím se živili v době kongresu? Když ostatní se odebrali k obědu, plížili se tito do svých odlehlých, předměstských bytů, aby tam strávili třeba jen suchou skývu chleba. Ale nadšení pro jejich cíl, řeči, které mohli přednášeti, to je povznášelo, toto ztělesnění celého židovského národa: hlad a nouze, duševní i tělesná — ale Palestina jest jejich snem a cílem.

V sobotu před zahájením kongressu odbývána v basilejské synagoze bohoslužba. Byl jsem již častěji vzat někým do kostela, ale nerozuměl jsem téměř ničemu hebrejskému, a německé, co kázali rabíni, se mi nezamlouvalo. Nebyl jsem snad dosud židem. Nevěděl jsem, že jsou židé, kteří svobodně a otevřeně vyznávají: Jsem žid a jsem na to hrdý. Považuji to vždy za štěstí, že jsem žid, protože námi všude opovrhují a nás nenávidí. Zde poznal jsem lidi, židy, skutečné židy, byť i nechodili každodenně do synagogy. To bylo židovství!

Bohoslužba. Slavnostní ticho; Herzl jest povolán k toře a celá obec najednou vstává. Pozoroval jsem obraz, obraz pronásledovaného národa. Z Ameriky, Francie, Anglie, Německa, Rakouska, Italie, Ruska, Švýcarska sem přišli, a nebyli to Germáni, Gallové, byli to židé a nic víc než židé. Neznali se a byli jednotni, nerozuměli si a věděli, co chtějí. Kázání nemohl jsem ani sledovati, tak mne dojalo. Poprvé proléval jsem slzy nad svým národem, nad tisíciletým neštěstím židů. Jak se zde sešli a že se zde sešli, to bylo něco tak dojemně krásného, tak vznešeného, jak nikdy dosud neviděl svět. Dějiny židovského národa jsou největší truchlohrou světa. Jmenujte mi neštěstí, které déle trvalo, kterému déle odporováno! Národové jiní přišli, ale *odešli* zase, židé přišli, byli pronásledováni, vypuzeni, ubíjeni, ale vytrvali. Byli rozptýleni po celém světě, nezapomněli však na slovo, které je činí bratry: Sema Jisroel.

Tato hodina v synagoze basilejské učinila ze mne žida-sionistu.

V neděli 23. srpna byl jsem již v 9 hodin v sále. Slavnostní očekávání mne povznášelo. Každý z přítomných byl si vědom důležitosti každého okamžiku. Dole husté řady delegátů, židovských poslanců; největší sněmovna, co svět viděl. Žádný parlament nemá tolik členů, ale — žel — žádný nesejde se tak zřídka a nerozptýlí se po vykonání prací do celého světa, jako tento. Tribuny byly přeplněny. Ti, kteří nedostali nebo nechtěli mandát, ženy ve svátečních šatech a velký počet ruských studentů a studentek. Dole lidé v kaftanech, vznešenou hlavu pokrytu čepičkou, Západoevropané v bezvadně přiléhlém fraku, s bílou kravatou a cylindr v pravici, uprostřed dva čerkesští židé v malebném kroji své krajiny, s čepicí z ovčí kůže na hlavě, ruští studenti a studentky, tito nejubožší z ubohých, kteří cítí svou bídu a chtějí ji násilím ukončiti, kteří mluví, když myslí, že to stojí za řeč, kteří se prou, jsou-li v příslušné náladě, pláčí a naříkají, vzpomenou-li na Jeruzalém.

Theodor Herzl přichází! Štěstí, že mají sionisté tohoto vůdce. Působí mocně svým klidem a jednoduchou vznešeností. Mluví pomalu a tiše, skorem příliš tiše; ale úplné ticho jest v sále, každé jeho slabice možno rozuměti. Vše, co mluví, jest zřetelné a jednoduché; i nejnevzdělanější, nejnecvičenější může ho sledovati, když podává zprávu o pracích a kro-

nedávno v různých zemích přihodily a stále přiházejí, než aby bylo nutno dlouze se o nich zmiňovati. Žel, nejsou tyto výbuchy nepřátelství a hluboké nenávisti nežidovského obyvatelstva nic nového. Ani ve 20. století ne. Jest to také zcela podřízeného významu, zda-li tyto výbuchy fanatické nenávisti, dětské pověry a zlomyslné hlouposti jsou od dotyčných úřadů trpěny a povzbuzovány neb několi. Žalostné, strašné jest, že něco takového se vůbec může státi.

Ovšem činí židovští filantropové všech zemí, i dobročinnost několika bohatých, vše možné v takových případech, aby aspoň hmotné škody, které s těmito událostmi jsou spojeny, byly napraveny. Nutné ale vlastně neúčelné jednání. Tolik napraviti, co jiní mohou za krátko zničiti, není možno. Při tom nehleďme na to, kolik osobních motivů při těchto veřejných dobročinnostech hraje úlohu. Již pokus, vždy *dodatečně* napraviti to, co *předcházející* politikou mohlo býti zabráněno, nebo aspoň omezeno, jest malicherné, nedostatečné a při tom tak drahé, že nemožno činnost takovou, nechť na ni hledíme z kterékoli strany, prohlásiti za správnou.

Všude, i v zemích, kde poměry židů jsou příhodnější, nemohou se přec příliš radovati ze svého života. Neboť vždy znovu vyšlehne plamen nenávisti, touhy po pronásledování, třeba by se zdál za navždy vyhaslý. Nařknutí z rituální vraždy v Rakousku a Německu, které každoročně vždy nebezpečněji a jistější úspěchem vypukne, afféra Dreyfusova ve Francii, ztěžování přistěhování v nejsvobodnějších státech, to vše jsou pravdy, k nimiž nutno přihlížeti. A právě v těchto zemích upadají židovské mravy, židovská tradice a vědomí příslušnosti k našemu lidu, což se jeví nejen v hromadných křtech, nýbrž i v zapírání všeho židovského. A to jest to nejhorší.

Možno tedy právem tvrditi, že poměry národa židovského jsou vážné a smutné. Může židovská dobročinnost tomuto zlu odpomoci? Co prospěla dosud národu? Na to lze nalézti jen jedinou správnou odpověď: Veškeré namáhání nemělo téměř žádného úspěchu ani pro židy, ani pro dobročinné společnosti. Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus! Po stoupání vrchů objeví se nám vždy jen směšná myš.

Dobročinnost jednotlivců i dobročinné ústavy nemohou odpomoci fysické, duševní i morální bídě židovské; jen silná, cíle vědomá vůle *celého* národa může tuto velkou otázku se zdarem rozřešiti. To jest poznatek, od něhož vychází sionismus a to jest důvod, proč právě toto hnutí ve své nynější formě získalo si právě ty nejvřeleji cítící a pro budoucnost působící. Sionismus domáhá se pro židovský národ zřízení veřejnoprávně zajištěné domoviny v Palestině. To jest konečný cíl sionismu, určitý to pokus rozřešení otázky židovské. Sionisté jsou si vědomi, že rozřešení to jest nesnadné. Vědí také, že cesta, kterou oni kráčí, vykazuje nesčetné překážky; jsou však jisti, že cestu tu prodělali *lze*, že překážky ty nejsou nepřekonatelné.

Jest jen *jeden* prostředek k odstranění naší bídy, a ten jest dosažení domoviny pro nás a naše soukmenovce. Svět se stále zmenšuje, každá částka země jest cenná. Nechceme-li, snad již pro vždy, přijíti pozdě, pak musíme nyní spojenými silami snažiti se získati pro náš lid zemi, která nám jednou náležela a náležeti zase může, t. j. Palestina.

Všechny námitky proti tomu byly již často od znalců důkladně vyvráceny. Země tato, která byla kdysi zahradou, bude také nyní, kdy půda bude rationelně vzdělávána, velmi výnosná. Země tato, která jest dobrá německým sedlákům, bude zajisté vhodná židům bez domova, kteří jsou také ochotni napojiti ji svým potem. Nezvratný důkaz toho proveden jest počtem kvetoucích kolonií. K dosažení této země potřebujeme, jak pochopitelno, mnoho, velmi mnoho peněz. Tyto veliké sumy mohou jen židé celého světa shromážditi. Většina národů, ač bydlí na vlastní půdě, stará se různými fondy o další budoucnost svou. Každý ví bezpochyby, jak skvostné činy různí národové národními sbírkami zřídily a zříditi hodlají. Jen židé, jak se říká, chytří židé, žijí z dneška na zítřek, dle vzoru špatně vedených a špatně zřízených podniků, které v případu špatné konjunktury trpí veliké škody a jichž celá existence jest ohrožena.

Všichni židé, jimž osud národa židovského není lhostejný, musí přispěti co možná ku koupi země. Stát židovský nebo země židovská! O tom netřeba si prozatím lámati hlavu. V prvé řadě musíme všichni k tomu působiti, abychom získali zemi pro massy našeho národa, které nemají dnes domova. Zřídíme-li domov pro štvané, útočiště pro tyto zbědované massy, aby omládly na mateřské půdě, pak uzdraví se celé židovstvo. Obracíme se tudíž na veškeré židy celého světa, nechť náleží kterékoli straně, by podporovali dle možnosti národní fond židovský, který nám má umožniti domoci se této země.

Každý krejcar, přidán ke krejcaru, bude sloužiti tomuto účelu. Jak slavné a krásné, tradicím naší minulosti a staletým toužebným nadějím našeho národa odpovídající, bude zřízení veřejnoprávně zajištěné domoviny a jak povznese nás v úctě všech národů! Spíše než všecky zneuctívající prostředky, které přivodily jen rozptýlení židovstva.

Národním fondem jest každému i v nejskrovnějších poměrech žijícím židům umožněno přispěti ku vykoupení svého národa. Když jednota nás všechny spojí, láska a obětavost uhostí se v našich srdcích, pak jsme úspěchem jisti, pak budeme zase národem mezi ostatními národy. Pak bude jméno „žid“ v celém světě čestným jménem a nikdo nevrhne nám podlé obvinění v obličej, že jsme cizopasníky, kteří žijí jen na tělech cizích národů!

To jest rozřešení otázky židovské, jak ji navrhuje sionismus. K tomu jest stvořen národní fond. Kdo neztratil víru v náš lid, kdo nechce nás nechati zahynouti, ten pomůže nám, našim ubohým a i sám sobě.

Židovský stát

v anglické části Vých. Afriky jest ve vídeňském listě „Zion“ mezi jiným takto líčen: Nairobi (vých. hranice projektované osady židovské) jest vlastně branou k hornaté krajině, která jest pak ještě jednou přerušena širou rovinou. Tou se dostaneme do úrodné a zdravé výšiny Kekeju zvané, která se výborně hodí pro evropskou kolonisaci. Zde, jako po celou dlouhou cestu, potkáme zřídka kdy domorodce. Země ta je takřka neobydlená, a tato nepřítomnost lidských bytostí zvyšuje dojem skvostné samoty, který neposkytuje v takové míře žádný

---

cích, které za poslední dvě leta podnikl. Nyní přednáší návrh na Východní Afriku. Ještě jest sice ticho, ale mnozí již cítí boje, které se budou vésti o tuto myšlénku.

Přál jsem si jen, aby všichni židé, zvláště ti bohatí ze západoevropských středisk kulturních — již se domýšlejí, že se mají dobře, a kteří v očích svých spoluobčanů přec jsou jen židy — aby se tito židé účastnili aspoň na hodinu této slavnostní schůze; myslím, že by pak mnohý přišel k přesvědčení, že bídně, nekonečně bídně dařilo se mu při každé této honbě za štěstím. Mnohý byl by snad pochopil a postavil se do prvé řady sionistických bojovníků, nestaraje se o ostatní spoluobčany, mezi nimiž již dříve se pokusil, ovšem marně, uplatniti se. Tito přesvědčení nováčkové nejsou nejhoršími bojovníky; jsem sám jeden z nich. Stal jsem se v těchto velkých dnech v Basileji židem a sionistou, i zdá se mi, že musím vše zanedbané vynahraditi, že musím odprositi svůj národ, k němuž hrdě se hlásím.

Dny ty minuly. Dopolední, odpolední a noční sezení i schůze zemských skupin. Na dvorech a schodech, na chodbách a v pokojích, všude „malé kongressy“, skupiny rázně mluvících a gestikulujících lidí. Vrchol vyjednávání, zkušební kámen smýšlení byla debata o Východní Africe a po ní následující hlasování dle jmen. Hlasovalo se pro utvoření komise a vyslání výpravy do Vých. Afriky. Tu náhle vstali ruští zástupci výkonného výboru, kráčeli střední ulicí a ruští delegati se k nim připojili; as 150 lidí opustilo zasedací síň. Nahoře seděl Herzl bled, díval se na odcházející a ani sval nehnul se v jeho hluboce vážném obličeji. Bylo však viděti, že ho odchod ten velmi mrzí a bolí. Venku viděl jsem scény, na které nikdy nezapomenu. Ženy padaly do mdlob, muži plakali, žalovali a naříkali pro Jerusalém, který jim má býti vzat, ač jim nenáležel. Ubohý národ, jenž má jen své ideály. V této noci přišel k nim unavený vůdce a vysvětlil jim, že jenom tak a nikterak jinak mohl jednati.

Druhého dne přišli zase všichni. Herzl dovedl využiti svého nejlepšího a nejkrásnějšího talentu: uklidniti dojaté lidi. Ruští delegáti seděli zase na svých starých místech. V sále byli i ostatní delegáti, muži a ženy, bledí, utrmácení a unavení. Seděli klidně, jako děti, které uposlechly rady otce, a když se byly vyplakaly a dost vynaříkaly, jsou vyčerpány a tichy. Bylo mi líto, trpce líto tohoto zástupu ruských židů, těchto žen s bledými, zmořenými obličeji, těchto mužů, kteří se přemáhali, aby nevzkypěli a tím nekazili schůzi; ti všichni byli pod vlivem velikého vůdce, respektovali jeho prosbu o klid.

Touto debatou bylo nejvýznamnější z kongressu hotovo. Obchodní zprávy střídaly se s řečmi, časem i velmi bouřlivě. Nadešlo páteční odpolední zasedání. Zase očekávání, klid, slavnostní nálada prvého dne, ale vše spěšnější, nutnější, rychle konec očekávající, neb chýlilo se k sobotě a chtěl se brát na den odpočinku ohled. Herzl pronesl poslední věty. Neutuchající jásot, radost nad minulým a naděje na brzký nový kongress! Všichni povstali, mnozí stoupli na židle a všichni zpívali svou píseň, píseň sionistů: „Od lo owdo tikwossenu.“

Nahoře na tribuně mával prapor Israele, byl to krásný, nezapomenutelný okamžik.

A nyní slovo k vůdcům. Kdyby věděli, jakou agitační moc má kongress a dny před jeho zahájením, nepohrdali by diváky na tribuně. Agitační síla kongressu jest tak mocná, protože neuvědomělá; jsme strženi velkou myšlénkou, přiznáváme se k ní. Pošlete do světa tisíc kočujících řečníků, kteří by nejkrásnějšími slovy mluvili o sionismu, tisíce letáků rozdejte — to vše však nedosáhne toho, co způsobí a vyvolá kongressová nálada v lidech, kteří se účastní kongressu. Proto nechť se neodbývá kongress v době, kdy většina lidí jest velmi zaměstnána — snad uprostřed zimy — a nezapomeňte na ty, kteří nejsou delegáty, kteří si však z celého srdce přejí súčastniti se v příštím vyjednávání kongressu.

Já děkuji pak Theodoru Herzlovi, že stvořil kongress, a všem ostatním, že se tak rychle připojili k jeho myšlence, nebo oni mne učinili židem, učinili ze mne sionistu!

jiný díl světa, mimo Afriku od horního Nilu až hluboko do Transvalu.

Hranice úrodné výšiny tvoří lesy Mauské (západní hranice osady) s obrovskými stromy a hustým, skoro neproniknutelným podrostem, který prostírá se po Kavirondu, Nandi a Keniu, kde obrovská hora téhož jména zdvihá svůj zubovitý vrchol až k oblakům a poskytuje významnější pohled než vyšší, homolovitý Kilimandžaro. Obě hory lze již z Nairobi v dálce spatřiti. V lese Kekuju 364 angl. mil (582 km.) z Mombassy vzdáleném dosahuje železnice výše 7360 stop nad mořem, odtud jde silným spádem zubovitě do údolí Riftu, pak zase nahoru až do výše 8500 stop. Při mílovém kameni, nesoucím číslo 523, spatřujeme jezero (Victoria Nyanza), které hluboko dole prostírá se jako dlouhý, lesknoucí se pruh. Jezero zdá se v malé vzdálenosti, ve skutečnosti nutno však jeti ještě 5 hodin, abychom dosáhli břeh v Port Florenci (3650 stop nadmořské výše).

Čeká zde vše ještě na vývoj, který, ježto již parníky projíždějí jezero, nenechá na se dlouho již čekati. Černoši, kteří z počátku s velkou bázní hleděli na parní kolos, přemohli brzy svou nechuť a tvoří nyní hlavní část jezdících. Celá jízda trvá 53 hodin, z čehož připadá 16 hodin na zastávky. Zrychlení jízdy nastane co nejdříve. Železnice ugandská není jediné spojení Evropy s angl. Vých. Afrikou.

Ze sionistického kongressu.

(Pokračování.)

Zangwil pravil dále:

Mám za to, že kdyby naši židé všechny své myšlenky a miliony soustředili na *jediný* bod, kdyby vším svým vlivem zasadili se o to, že můžeme pak s jistotou říci: Příštím rokem v Jerusalemě!

Od V. kongressu byl Dr. Herzl dvakrát povolán k sultánu. Sultán neuznal vzdor sympatiím k našemu národu všechny výhody, které by pro něho měl Home rule v Palestině, nenahlédl ještě, že naše přání, jíti do Palestiny, znamená pro něho také velikou *výhodu*. Když žádáme sultána o Palestinu, dáváme mu cenné, daně platící obyvatelstvo. Sultán jest srozumen, když se tu a tam usadíme, bez židovských práv, ale bydliti zde, onde a býti považován za cizince, to není sionistické řešení otázky židovské, kdyby i osady ty byly v Palestině. Proto odhodlal se Dr. Herzl k novému kroku. Když poznal, že se v dohledné době nezmění názory sultánovy, když myslil, že najdeme dříve jinou zemi, příhodnější než Rusko, a přišel ku názoru, že dosáhnutím židovských práv, židovské národnosti, zkrátí nám cestu do Palestiny a učiní z nás národ, pak teprve obrátil se k Sinai. Zde leží malá část Egypta, El Ariš zvaná, která byla kdysi dílem Palestiny. El Ariš, nehledě k jiným nevýhodám, jest však příliš malá, než aby měla praktický význam kolonisační, proto hleděl Dr. Herzl na celý ostrov sinajský. Náboženský zájem váže Sinai s památkou našeho velkého zákonodárce. Dr. Herzl počal vyjednávati s anglickou vládou. Obě strany usnesly se poslati židovskou výpravu, aby vyšetřila, zdali usídlení jest možné. Náš přítel Mr. Greenberger cestoval dvakrát do Egypta, aby vyjednával s lordem Cromerem. Žel, nebyla zpráva o výpravě nikterak povzbuzující. Poušť sinajská nezměnila se od dob, kdy naši praotcové tudy cestovali a trpěli. Poměry židovstva jsou ještě beznadějnější než poušť a Dr. Herzl pokračoval ve vyjednávání, jsa si vědom, že vážnou vůlí a prací lze i zázraky provésti, když i manna nepadá, že velkou zavodňovací sítí a starostlivou organisací kolonisace i tato poušť by mohla zkvétati.

Ale ohromné práce, odvésti vodu Nilu pro naše účely, nutila vládu egyptskou zastaviti vyjednávání.

Anglie zůstala nám však přítelem dále a nabídla nám znova zemi. Pochopila, že naděje sionistů nemohou být obráceny jen k Palestině. Ač cítili důležitost Palestiny, přece zdály se jim události Kišiněvské, strašlivé obývání židů v ruských rayonech a rumunské události horšími než oddálení Palestiny. Když návrh ten byl Dr. Herzlovi opakován, tu cítil, že i když nemá práva návrh přijmouti, nemá také práva jej zamítnouti, dříve než jej byl předložil kongressu. Dr. Herzl zdráhal se zamítnouti plán ku zachránění našeho trpícího lidu ne proto, že Palestinu méně miluje, nýbrž že miluje svůj národ více.

Dr. Herzl byl na kongressu ostře napaden. Jeho hřích spočívá pouze v tom, že při lovení po části Palestiny nalezl v síti část Východní Afriky a že místo, aby ji odhodil, předložil ji kongressu a pravil: „Přátelé, není to Palestina a nebude to také nikdy, ale nebylo by pro nás užitečné jako útočiště pro pronásledovaný lid, jako první stupeň k Palestině, kde bychom se mohli naučiti žíti vespolek, ovládati se a vzdělávati zase půdu.“ Nežádal také tento neočekávaný přírůstek sil sionismu přijmouti neb odmítnouti, navrhl toliko, aby byla zvolena komise, která by prozkoumala zem tuto. A když za hodinu po odhlasování, v němž „ano“ a „ne“ každého delegáta podobalo se ráně kladiva osudu, které kuje budoucnost židovského národa, po zjištění, že ti, kteří hlasovali »proti“, poraženi byli 295 proti 177 hlasům, tu opustila poražená menšina, většim dílem Rusové, na čas kongress. *Mnoho ruských delegátů propuklo v histerický pláč, lomili rukama, váleli se po zemi. Ženy omdlévaly, muži plakali a naříkali*, i byl jsem obklopen vzlykajícím zástupem, který mne prosil, abych je přišel uklidnit. Byl bych se málem dal do pláče, ale jako člověk, který pláče nad smutkem dětí a ne nad smutkem mužů. A v myšlénkách hledal jsem klid ve scénách minulého dne, kdy na náměstí sionistické tělocvičné jednoty svými svalovými cvičeními a svou obratností dokázaly, že *židovská životní síla ještě vřele protéká tepnami mládeže*. Vzlykot zarmoucených zanikl ve hřmotu kráčejících sionistů a hlučícího potlesku ohromného shromáždění, které pozdravilo fysické *znovuzrození* naší rassy. A tu pravil jsem sám k sobě, že v židovských svalech a židovské krvi, ale ne v pláči a vzlykotu spočívá naděje našeho národa.

Když, vyhovuje slibu, přišel jsem mezi zarmoucené, tu nalezl jsem našeho vůdce zaujatého touto záležitostí (až do 1 hod. v noci), an se namáhal vysvětliti jim nejjednodušší fakta. Druhého dne vrátili se ruští delegáti k poradám kongressu.

Pravil jsem naříkajícím Rusům: „Dejme tomu, že den, v němž jste poprvé po 1800 letech dostali krásnou úrodnou zemi, aby jste v ní obývali pod židovským velitelem, pod ochranou Anglie, jest nový Tischah be Ab.

Ale ani ten den ještě nenadešel. Když přijde komise se zprávou, že země se hodí pro žid. kolonii, pak rozhodne jiný kongres, zda-li plán ten máme přijmouti. Spojte své síly a snažte se utvořiti při hlasování většinu.

Nebo, když již na tom trváte slaviti nový Tischah be Ab, tu mohli jste tak učinit as před dvěma měsíci, kdy byl vydán známý cirkulář ku potírání sionismu. *Ministr Plehwe nechce, aby sionismus byla jen organisace, která by rozšiřovala vědomí národnostní, ale chce, aby to bylo hnutí ku vystěhování židů z Ruska.*

Do Palestiny možno se dostati zadními dvířkami. Proto myslil dr. Herzl na El Ariš. Jest však ještě jeden prostředek v tomto případě: odejíti. Jest to zvláště tehdy nutno, jedná-li se o vchod, za nímž orientál něco prodává, Palestina může nám ještě zůstat staletí uzavřena, a musíme snad nečině čekati? Jest to sice velká zacházka do Palestiny přes Vých. Afriku, ale někdy jest úzký pruh nejdelší cestou, nejdelší — nejkratší. Mnozí sionisté, kteří jsou proti Východní Africe, nenamítali by nic proti Cipru ku př., protože je Palestina blíže. Ale jest také morální vzdálenost, mimo zeměpisné. Nemyslím, že židé z Vých. Afriky by se přestěhovali do Palestiny, ale území jejich stalo by se střediskem židovské moci, a část přebytku energie a obyvatelstva mohla by tam jíti. V židovstvu jest vše převrácené, můžeme míti tedy dříve kolonii, než mateřskou zem. Mnozí sionisté se obávají, že v případu přijetí návrhu, židé by se měli příliš dobře a na Sion zapomněli. Jak pošetilé mínění mají o sionismu! Nemá se dr. Herzl dobře ve Vídni? Já sám jsem dostal mandáty z Rumunska, Kanady a Kapska. Viděli jsme na kongressu malebně ustrojené delegáty z Kavkazu. Budou snad všechny tyto země mysliti na Sion, jen tato židovská země s židovskými mravy a žid. hlavou naň zapomene? Jihoafričtí millionáři mají se dosti dobře a přece jeden z nich, který věnoval peníze na vydání velké židovské encyklopedie Myslíte že žádný z těchto millionářů nebude podporovati kolonisaci v Palestině? Pomyslete, že sionisté neplatí ani haléř na výlohy africké komise. Šekely jsou střádány jen pro Palestinu; výlohy komise zaplatí se z nového fondu. Když nám anglická vláda nabídne neobydlené území, nesmíme si nechat tuto příležitost jen tak ujíti.

Dr. Gaster tvrdí v dopisu židovským novinám, že náš národní způsob života můžeme zachovat jen v Palestině, Mr. Lucien Wolf zase, že není třeba zachovávat zvláštní národní způsob života. Nemáme prý žádných národních mravů, které by vyžadovaly ovzduší židovské; vše co máme, jsou jen nepříjemné zvyky, které jsme přijali v zemích, kde jsme byli pronásledováni. Kdybych byl toho mínění a myslil, že židovský národ nemá jiné budoucnosti, než bydliti v malých skupinách na venkově a snažiti se, aby splynul s ostatními obyvateli, pak bych svému národu otevřeně odporučil, nestarati se o svou existenci, která stává se vždy více fraškou — kdyby nebyla tragedií. Mluví-li se o nepříjemných vlastnostech, tedy jsou to zajisté tělesné zvyky, které nabyli v zemích, kde byli pronásledováni. *Ale horší než nepříjemné fysické, jsou nepříjemné duševní zvyky, které nabyli židé během staletí pronásledování, ku př. zvyk bojácně pohlížeti na fakta, neb nepochopitelná* **bázeň před tvrzením národní individuality.**

„Žida lze poznati dle klopýtajícího kroku“, praví středověké přísloví a velký spisovatel francouzský připojuje: „Aby získal úplně mužnou postavu, musí být žid svoboden.“ Židovský národ musí se nyní rozhodnout, zda-li chce žít svobodně nebo ne.

Mr. Wolf není dobrým pozorovatelem. Nemá nejmenšího smyslu pro nové síly, které se vyvinují v židovstvu, svalových sionistech, o jezdcích našich, kteří v pyšném rytu projíždějí našemi palestinskými koloniemi. Nepochopuje, že nová generace v Evropě a Rusku jest *rozhodnuta zachovati* svou individualitu. Neví ničeho o šlechetných dívkách a paních, které súčastňují se našeho hnutí. Neví o *literárním, uměleckém a vědeckém hnutí, které sionismus stvořil.* Vidí stále jen židovství z dob svého mládí. Kdežto on vidí ve vystěhovalcích židovských jen bídné stádo, napsal dobrý znalec židů M. Anatole Leroy Beaulieu: Kdykoli vidím některý z melancholických zástupů vystěhovalců rusko-židovských uprchlíků, kteří hledají svobodu, táži se sám sebe, zdali některá z těchto politování hodných židovek, udřená námahou cesty, nechová pod srcem svým příštího *messiáše umění nebo vědy*.

Je-li Anglie vůči židům velkomyslnou, není jistě na místě, aby se židé proti tomu bránili; dosti příslušníků jiných národů věnuje se této práci. Mr. Chamberlain jest znamenitý státník; on uznává, že *potřebujeme zemi* a že Vých. Afrika potřebuje obyvatele. Jisto jest, že se do země té nevystěhuje nikdo, nepotáhne-li ho tam zajištění žid. práv. Útočiště zřizovat bez židovských práv není naše práce. Nechť se těmito úlohami zabývá Ica nebo Alliance Israelite!

Naše snahy nejsou dobročinné, nýbrž politické, ač mohou dosáhnouti většího úspěchu, než všechny dobročinné instituce dohromady. Bez židovských práv nepřijmeme zemi.

Lord Delamare telegrafoval z Ugandy, která není odříznuta od civilisace a jejích vlivů, když i usnesení kongressu bylo tam telegraficky oznámeno: „Silné smýšlení proti židům. Úřad pro vnější záležitosti chce nejlepších 200 mil dáti nevyprošeným cizincům.“

Nevyprošení cizinci! „Ne, milý lorde, nepůjdeme tam jako nevyprošení cizinci, nýbrž jako vyprošení obyvatelé“. Nepřejeme si vzdělávati Vaši zemi, abychom v ní byli označovány cizinci. Pomáhali jsme již vzdělávati Australii, Nový Zeeland a především Jižní Afriku. Účastnili jsme se také osídlení Vých. Afriky.

Získání této kolonie nebylo by přílišné rozdvojení práce sionistické, jak se na prvý pohled zdá; neboť získali bychom pomoc milionů nesionistických židů, kdežto staří sionisté by dále pracovali pro Palestinu. Musíme pomyslit na to, že Palestina nemůže pojmouti veškeré židy a že jsou tedy možna *2 centra žid. síly*. Pomyslíme-li na rychlý vzrůst Jižní Afriky, můžeme zcela vážně očekávat, že jedna generace učiní ve Vých. Africe veliký převrat a že v krátkém čase sionistická energie, když byla rozřešila problém útočiště pro utlačené, se zase volně bude v Palestině koncentrovati. A nejen volná bude, nýbrž i sesílena kolonií, kterou zřídila a zkušeností, kterou získala.

Malý oznamovatel.

Z Pardubic. Zdejší židovští obchodní příručí, jimž vzdor češství, vstup do československé obchodní besedy byl nemožným z příčin všeobecně známých, založili již před rokem spolek „Veselosť“. Tento spolek jest velice čilým, neboť členové jeho hrají divadlo, cvičí se v přednášení, pořádají zábavy literární, pěvecké a taneční. S úspěchem zahráli veselohru panem Drem. Vohrýzkem sepsanou „Nedan“ zvanou v Pardubicích a v Kolíně. O zdejší výstavě hráli nekteří členové se socialisty Hauptmanovi „Tkadlce“. V zimním období hodlá spolek pořádat přednášky v oboru zbožíznalství, těsnopisu, směnečního práva atd., jež ochotně řídit budou professoři zdejších škol. Bylo by si jenom přáti, aby spolek si všímal i našich dějin. V čele spolku stojí čilý pan Lev Vohrýzek.

Z Litomyšle se nám píše: Ve zdejší židovské obci panuji dosti příjemné poměry společenské. Máme zde hostince židovské, v nichž se židé schází a o věcech židovských uvažují. Město jest české, okolí německé a tak přirozeným způsobem zdejší židé odkázáni jsouce na styk s Čechy a Němci, uznali, že jazyková assimilace není totožnou s národním splynutím. Chrámu páně nemáme, avšak zdejší dámy již po leta ve prospěch fondu ku zřízení synagogy blahodárně a svorně pracují. Před několika lety ustanoven byl za funkcionáře obecního soukmenovec z Haliče pocházející, muž velice slušný, jenž neunavně semeno sionistické rozséval a to s dobrým výsledkem. Ze semena toho vyrostla okolní společnost sionistická, v jejíž čelo postaven byl továrník pan J. Popper. Tento požádal p. Dra. Bergmana, advokáta v Pardubicích, aby sem zavítal a zdejším židům sionismus vysvětlil. Pozvání to setkalo se s výsledkem, neboť pozvaný sem přijel s p. phil. stud. Hugonem Bergmanem z Prahy. Veškeří zdejší soukmenovci se do schůze dostavili. Pan Dr. Bergmann v řeči české, p. Hugo Bergman hebrejsky a německy sionismus vysvětlovali. Debaty súčastnili se zdejší advokát pan Dr. Stein a rabín pan Dr. Knöpfelmacher. Ihned založen byl spolek „Zion“, jehož členy jsou téměř všichni zdejší židé. Svorně s ostatními spolky hodlá i tento spolek působiti ku povznesení sebepoznání a sebeúcty. Proto o Simches Thora pořádal společně s dámským spolkem zábavu. S podivením jest ale, že pražské vedení neuznalo za dobré ani odpověď dáti na žádosti za zaslání stanov, šeklbloků a marek národního fondu. Obrátili jsme se proto z té příčiny přímo do Vídně doufajíce, že jakmile vinohradský pan místodržící z venkova zotaven se vrátí, opět nový čilý duch ve vedení strany, jíž patří budoucnost, nastane. *n.*

Vydavatel a zodpovědný redaktor **Julius Bondy**, Hořovice. — Knihtiskárna Leo Küche v Plzni.